

62.484

1978

Franklin-társulat példány
FRANKLIN-TÁRSULAT

ARS POETICA MEA

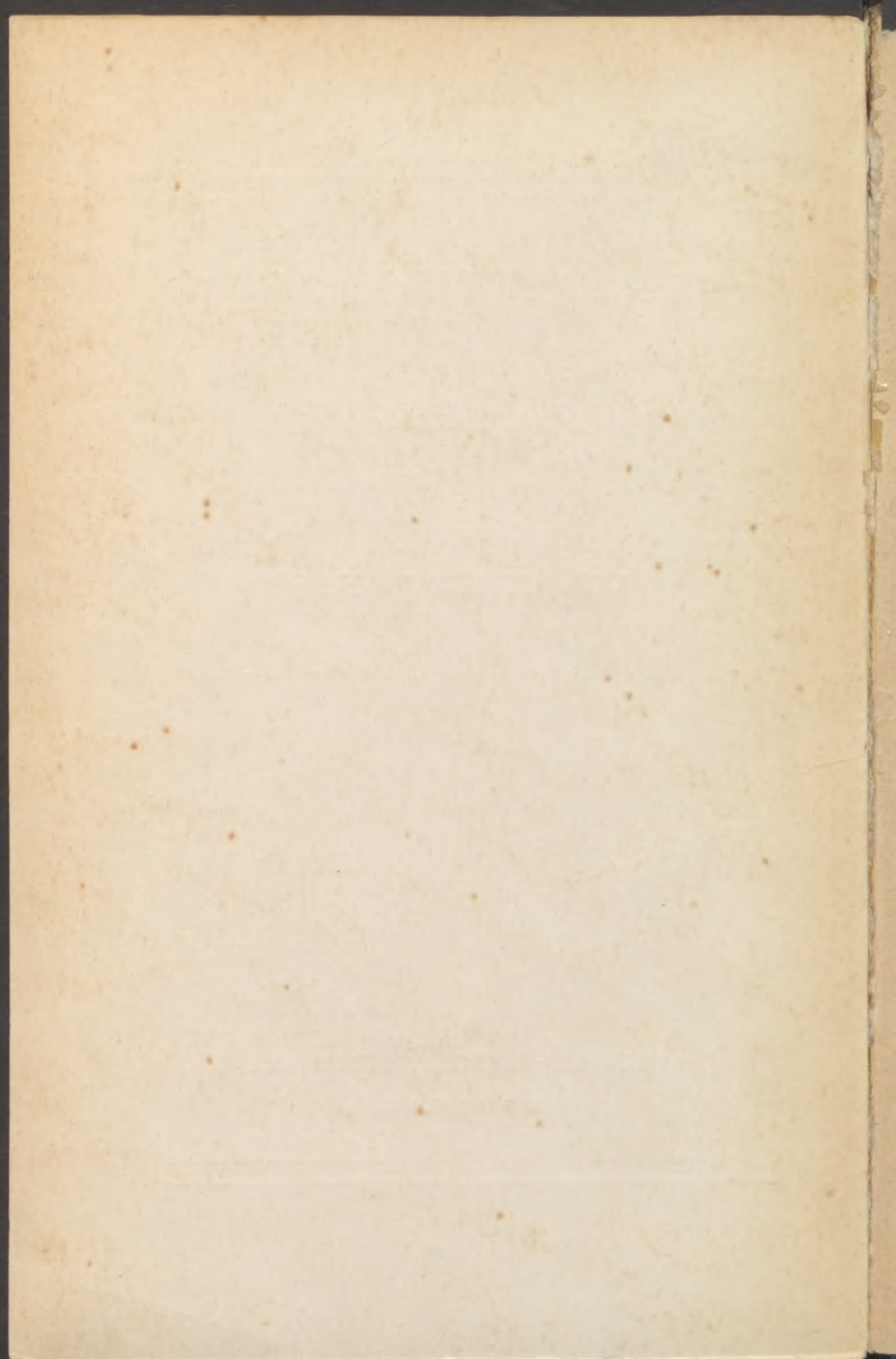
— KÖLTÉSZETEM —

ÍRTA

VIETÓRISZ JÓZSEF

FRANKLIN-TÁRSULAT BIZOMÁNYA

BUDAPEST, 1930

ARS POETICA MEA

— KÖLTÉSZETEM —

ÍRTA

VIETÓRISZ JÓZSEF

FRANKLIN-TÁRSULAT BIZOMÁNYA

BUDAPEST, 1930

13210. példány
FRANKLIN-TÁRSULAT

62484

J. o. hung

4978

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
L. Nyomt. Névedeknapló
1920 év. 103 sz.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

ELŐHANG.

A klasszicizmus lángja óta,
Mely ránk a múltból fénylik át,
Az újkor egyre toldta-foldta
A régi ars poeticát.
Veszik s túladsnak rajta, mintha
Nem tudna hozzánk szólani ;
Nem mintakép, csak áruminta
Az ős görög s a római.
De ami új is, mind hiányos,
S nem lesz sehogyse általános ;
Azt, ami tiszta műremek,
Szabályba fogni nem lehet !

Így nem tehetve semmit arról,
 Hogy versbe mind nem szedhetem,
 Beszélek, íme, önmagamról :
 Minő az én költészetem?
 Mit vár, mit ad, mit mond, mit érez,
 Ha terve, célja, gondja van?
 Hogy szóljon ezrek szelleméhez,
 Mely nem tud élni boldogan?!
 Eszményiséggel, égi lánggal
 Megtelve küzd a földi vággyal
 A hitre lendült tört remény :
 A győzedelmes költemény!

Megfogni, ami láthatatlan,
 Megkötni, ami illanó,
 Hogy véle minden pillanatban
 Álomba ringjon a való ;
 Érezni, amit lélek alkot,
 Ha szomju vágya égbe tört,
 S hogy vív anyaggal néma harcot,
 Amíg az eszme testet ölt :
 Hadd zengjen ihlet, eszme, ének
 A szent költészet istenének ;
 Kristályba öntött gondolat,
 Nevedre ajzom lantomat!

ELSŐ RÉSZ.

1.

Elsendesült a harci lárma,
Elhallgatott a kis sereg,
És mintha mind csak arra várna,
Hogy rája csókot hintsenek.
Elnézzük ezt a drága fészket,
A kis bohók már alszanak ;
Lelkünkben édes-bús ígézet,
Ajkunkon áldó, halk szavak.
Imánktól dalra ihletetten
Enyém a véges-végheletlen,
S e szent teherrel vállamon
Mindig a széprül álmodom.

2.

Költészet, ó te bűvös álom,
 Hol megvalósul mind a szép ;
 Te legnagyobb jó a világon,
 Prizmádon üdvöt szórva szét ;
 Megszentelődve benned éli
 Örök becsét, ami igaz ;
 Belőled árad minden égi,
 S javunkra válik mindig az.
 És elragadva, fölemelve,
 A szívre hatva s értelemre,
 Míg vonz a fenség és a báj,
 Megédesítéd, ami fáj.

3.

Mi ám a szép, mit elfogadtunk
 Két-három ezredév után?
 A nagy görög bölc s véle Kantunk
 Érdektelen tetszése tán?
 Hegelnek eszme-áttörése
 A pusztá holt anyag felett?
 Játék? a lélek fényüzése?
 Erőfelesleg? képzelet? . . .
 Ha Spencer, Schiller oktatása
 Nem juthat elfogadtatásra :
 Túl mind e bölcsnek képzetén
 Szép, amit annak érzek én!

4.

Természetesség volt a szépnek
 Legfőbb vonása hajdanán ;
 Ha elpirúltak, míg beszéltek :
 Szép volt az ifjú, szép a lány!
 Olcsó hatásra lesve-vágyva
 Uralkodik ma rút divat ;
 Alakja, színe, hangja, tárgya
 Valódi hóbort, szinte vad!
 S míg szem sokat lát, fül sokat hall,
 Aggaszt e titkos gondolattal :
 Vagy alvajjáró Rip vagyok,
 Vagy új világ jött s itt hagyott!

5.

Az én világom fényt adó nap
 Szemléletemnek tükörén :
 Melegnek érzem s ragyogónak
 Arasznyi létem szűk körén.
 Az én szívemben kék, derűs ég
 A játszi kedv, a jó kedély ;
 Mértékadója egyszerűség,
 Nem hízeleg, de nem kevély.
 Ízlés sugalljon minden eszmét,
 Ízléstelenség nem lehet szép ;
 Fonák, idétlen egyveleg
 Tetszésemet hogy' nyerje meg?!

6.

Talán a jóra van belátó,
 Megdönthetetlen felfogás?
 Kutatja Buddha, sejti Plátó,
 Mit ér, ha útja-módja más?!
 Haszon meg erkölcs harcra kelnek,
 Erénynek el kell buknia,
 S a skeptikusnak elve mellett
 A menny merő Utópia!
 Ha Krisztus üdve nem reális,
 S megdől a legdicsőbb morál is:
 Bennem bizonyság lesz a hit:
 Jó, ami engem boldogít!

7.

Mit ért korunk a jó fogalmán,
 Hogy megszerezze s tartsa azt,
 Mit számítása könnyü malmán
 Furfangja vámul megragaszt?
 Egyetlen elve gondtalanság,
 Egyetlen álma nagy haszon,
 Forrása önzés, útja gazság
 Keresztül árkon, torlaszon!
 Bírád elől, ha bűnre fekszel
 S átokra ébredsz, nem menekszel;
 Rossz öntudattal roncs ideg
 Békét nem adhat senkinek!

8.

A lelki béke hő szerelme,
 Ha tiszta szívben fog helyet :
 Erkölcsiségünk győzedelme
 Az ősi rossz, a bűn felett!
 De hajh, erény-e jót szeretni,
 És várni, míg e mag kikel?
 S erény-e bűnt el nem követni? ...
 A jót művelni, tenni kell!
 Ó véghetetlen drága jószág,
 Te boldogító szent valóság :
 Te építész nagy, ép hitet,
 A rútat is megszépited!

9.

Igazra is csak büszke énünk
 A csálhatatlan próbakő ;
 Mindent magunkra szabva mérünk,
 Bár néha szúr e rózsató.
 Egy körbe állits, egy alapra
 Sok embert, mindmegannyi szint :
 Mind a magáét hajtogatja
 Igaznak, és oly tiszta mind!
 Forgasd meg ezt a színkorongot —
 A vége, amint egybeforgott
 Nem lesz piros, se zöld, se kék :
 Fehérbe játszó szürkeség!

10.

A szűz igazság nagy csodája,
 Hogy mindenütt van, s nincs sehol;
 Keresni kell, hogy megtalálja
 Az ember, s mégse lássa jól;
 S bár megragadni nem kis érdem,
 Kivált ha szembeszáll velünk,
 S bár megtagadni szörnyű szégyen,
 Ha megkisérti jellemünk:
 Ó hány ezerszer úgy ítéltek,
 Hogy szent nevével visszaéltek;
 És hány hazugság hirdeti,
 Hogy itt hazája nincs neki!

11.

«Iustum ac tenacem» — vallom én is
 A férfiaság himnusát;
 S a földre dőljön bár az ég is:
 Nem érzek félelem-tusát!
 Lehet, hogy itt-ott fejbevernek,
 Kemény e fő, és hej, konok:
 De megriadni, mint a gyermek,
 S kétségbeesni nem fogok!
 Hazudni csúnya, csálni vétek;
 Ha nincs igazság, mit reméltek?
 S mégis, ki mindig just kiált,
 Sokszor csinált injúriát!

12.

Magába mind viszonylagosság,
 A szép is az, a jó is az ;
 S bár képtelennek mondogassák :
 Nem mind való, ami igaz.
 Az abszolutnak elve szólam,
 Ha tárgya pusztá sejtelem ;
 Csak színe van meg, ám valóban
 Kemény dió kifejtenem.
 Törvénye nincs e szent világnak,
 A tegnap sírja lett a mának,
 S a holnap újra mást hozó,
 Mert minden egyre változó!

13.

De egybefogva mind a hármát,
 Hogy jobban állja a sarat,
 S a teljes összhang széptanának
 Érvényt szerezve hassanak ;
 Ha itt vagy ott az ép egésznek
 Hiánya bántja lelkedet,
 S egész helyett a csonka részlet
 Tökéletesség nem lehet :
 Erkölcsi jó és színigazság
 Esztétikád úgy támogatásák,
 Hogy nélkülök nincs semmi szép,
 S ha van, nem ér célt semmikép!

14.

Művész a költő, istenadta
 Próféta, gazdag jóltevő ;
 Dús kincseit szétszotgatva
 Hatása, fénye nagyra nő.
 Tárgyát szívében megfürösztve
 Formába önti mesterül ;
 Belső igazság tartja össze,
 Míg szárnyrakapva felrepül.
 És száz alakban száll az ének,
 Röptén csapongó szellemének,
 Termékenyítve, áldva zeng,
 Mert lelke tiszta, lantja szent!

15.

De bármi fényes, bármi gazdag
 Alkotni vágyó szellemed :
 El kell fogadnod szent igaznak,
 Hogy gát is állhat ellened.
 Ahány faj, annyi nagy világ van
 Költészetünknek tág terén ;
 Hogy férne meg kis lant dalában
 Nagy dráma és hősköltemény?!
 Voltak, kik ezt is, azt is írtak,
 Érvényesülni mégse bírtak ;
 Ezernyi példán láttam ezt :
 Ki sokba kezd, mind rajta veszt!

16.

Mesét, cselekvényt gombolyítani,
 Aztán megint kioldani,
 A munka hőjét boldogítani,
 Porszemre várat hordani :
 Bár olvasóul rabja lettem,
 S bár hallgatóul élvezem,
 Úgy érzem, erre nem születtem,
 Hiába sarkall érzelem!
 Vagy ép ezért kell gyöngyszemekben
 Lelkem zenéjét dalba szednem?
 «Ne sutor», — annyi már való,
 Ez egyszer épen rám való!

17.

Homeros büszke daliáit,
 Shakspere-nek örök hőseit
 Elérni lelkem vágyva-vágyik,
 De hajh, e múzsa nem segít!
 Költészetemben dalba olvad
 Az érzelem s a bölcselet ;
 Boldogtalan, ha nem dalolhat,
 S boldog, ha olykor jót tehet.
 Halkhangu hárfa lelke mélye,
 Van könnye, lángja, szenvedélye ;
 S ha öntüzeiben hamvad el,
 Feltámad és új dalra kel!

18.

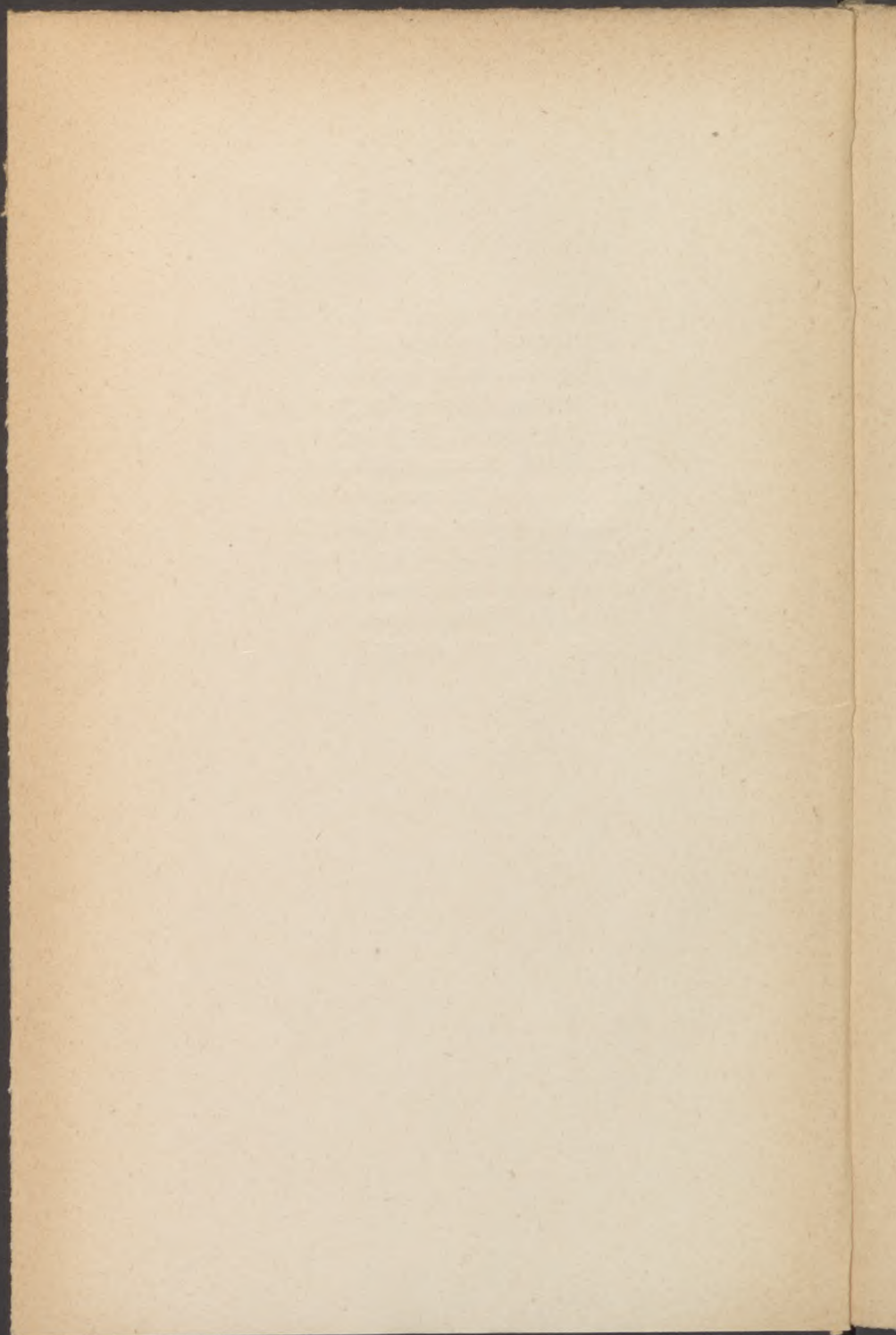
Ha bennem éposz- s drámahangnak
 Dörgése dallá csendesül :
 Szivemmel írok, megfoganhat
 Lírán is eszme győztesül!
 Művében áll vagy dől a költő,
 S megtörte a közöny jegét,
 Ha rálehellte szembeötlő
 Egyénisége bélyegét.
 De híveket csak úgy szerezheth,
 Ha válla is hord bús keresztet,
 S örül, ha boldog a világ,
 És sír, ha másat sírni lát.

19.

Én Aristoteles nevével
 Versenyre kelni nem fogok ;
 Horatius sok mással ér fel,
 De kár, hogy kézbe nem forog!
 Se Boileauval nem vetekszem,
 Se Youngba kötni nem merek,
 De Vojtinára felmelegszen,
 Mert benne százra ismerek!
 Senkit se bántva, megbocsátva
 Tekintek én előre-hátra ;
 Poétikámban azt adom,
 Mi bennem árad gazdagon.

20.

A gyermek alszik . . . most felébredt
Újult mosollyal ajakán ;
Csodálva hallom a beszédet :
Jó reggelt, édes — nagyapám!
Hogy higgyem el, hogy tegnap óta
Az elmúlt három évtized
Sok vészen át ki nem rabolta
E most is érző, vén szívet?!
Harc, forradalmak átka, réme
Lidércnyomás volt, nem kiméle ;
De túl e földi rémeken
Álomvilág volt életem!

MÁSODIK RÉSZ.

1.

Kis tölgyesünkben vár a tisztás,
Mély háttérében félhomály,
Egy kert a napsütötte irtás,
Virág ölelget, bárhol állj ;
Reád mosolyg a tiszta égbolt,
Körülragyognak dús színek,
Napfény, madárhang ... ó be rég volt,
De lelkem ifjan őrzi meg!
E hangulatban, környezetben
Meghatva, némán, önfeledten
Amint magamba ittalak :
Költői volt a pillanat!

2.

Ó nem hiába kedves isten
 Pán, a természet-hímező :
 Hogy élvezetre lelkesítsen,
 Mosolygva tapsol rét, mező!
 És nem hiába sírt az ember
 Ez istenalkony rabjakép ;
 Megtelt a szíve félelemmel :
 Mi lesz, ha véle halt a szép?!
 Gyászolva én is Pán halálát,
 Hozzá a lelkem vágyva száll át,
 Szemléletébe elmerül,
 S reflekszióba szenderül.

3.

Mindenkinek van módja nézni
 A szent, a nagy természetet,
 De nem mindenki látja, érzi,
 Hogy szép is, amit szemrevett.
 Szépsége, bája, szent varázsa
 Nagyobb, csodásb a többinél ;
 De titkos, édes biztatása
 Nem benne szunnyad : benned él!
 Véső, ecset, dal műremekje
 Azt lelkesíti élvezetre,
 Ki nem csupáncsak elfogad,
 De visszahatva visszaad!

4.

A büszke bérc, a méla róna,
 Ha fogva tartja lelkedet ;
 A karcsu pálma, szende rózsa,
 Ha szíved útját lelte meg :
 Mind szép, ha tárgya képzetednek,
 Szemléletedben megható,
 Mert benne tisztán érezed meg
 Azt, ami meg nem fogható.
 Hát még ha lelki szép ígéz meg,
 S emberben Istent látni késztet ;
 Mily jó, ha itt-ott enged is,
 Hogy van belőle benned is!

5.

Ha öntudatlan megszeretted
 A lelki szépség kellemét,
 Ha megfigyelted s észrevetted
 A lelki nagyság érdemét ;
 Ha nőerény vagy férfijellem
 Csodáit ébren álmodom,
 S te büszkeséget gyújtva bennem
 Ódát viharzol lantodon :
 Ki tudna néked ellenállni?
 Ki tudna véled perbe szállni?
 Ki fogna porba rántani?
 Ki merne érte bántani?...

6.

Költők, tudósok, nagy művészek,
 Népboldogító honfiak,
 Akikre elfogódva nézek
 A rám sugárzó fény miatt ;
 A gondolat, mely útnak indul,
 A vágy, amelyben nincs határ,
 A tett a vágy határain túl,
 Amely csak alkalomra vár ;
 A hős magasba lendülése
 S a győztes megdicsőülése :
 Ki tudja, meddig érhet el,
 Ha róla költő énekel?!

7.

Nem harci nagyság jár eszemben,
 Véres csatáit zengi más ;
 Bűnös világunk s véle szemben
 Az üdvözítő Messiás,
 Luther, Gutenberg, Franklin, Andrée,
 Buonarotti, Ráfael,
 Mátyás, a népé, nem a kardé,
 Kossuth, ki lelkünk rázta fel!
 Mind felsorolnom nincs időm itt
 Az ember földi jóltevőit,
 De hatnak, élnek mindenütt,
 S ez halhatatlan érdemük.

8.

A lelki jóság, lelki nagyság
 Eszméje meghat, oly csodás,
 De meg se látja lelki vakság,
 Ha nem dicséri alkotás!
 S mert nincs hatása semmi képnek,
 Ha csak magamba képzelem :
 Megtestesítve kell a szépet
 Látnom, csodálnom, érzennem!
 Rám szent adóul ihletet ró
 A Parthenon, a San Pietro,
 S Munkácsy-mesterkép előtt
 Hitemben érzek új erőt!

9.

Van-e tehetség, mély hatásán
 Méltón követni szép zenét?
 Hisz mintha édes-bús varázsán
 Magát a bűbájt érzened!
 Schuman dalában mennyi kellem,
 Hányszor fakasztott könnyre Grieg!
 Rossinit, Erkelt énekelnem
 Mily nagy gyönyör, ha bús, ha víg!
 S mi lett nekünk az ősi nótá
 S az ősi tánc évezred óta :
 Kedvünket égbe szöktető,
 Bajunkat elfeledtető!

10.

Örök fensége Pindarosnak,
 Anakreoni jókedély,
 Petrarca lángja, mely fokozhat
 Mindent, mi benned szenvedély ;
 A Goethe-mélység, Heine-ötlet,
 Mely átható és szellemes,
 Nagy Ossiánja őszi ködnek,
 Puskin, ki könnyre érdemes,
 S Petőfi, aki egymagában
 Több, mint ezekből ketten-hárman :
 Ha nem hevíti lelkedet,
 Költői lángod nem lehet!

11.

Az-é a költő, aki annak
 Születve, öntudatlanúl
 Hordoz magában nagy hatalmat,
 De semmi újat nem tanul?
 Avagy talán csak úgy lesz azzá,
 Hogy míg ugarja ősvadon,
 Izzadva gyöngyöt harmatoz rá,
 De mégse hagyja parlagon?
 Tehetség annyi munka nélkül,
 Mint munka lelked lángja nélkül ;
 Ha az vagy ez, ha úgy vagy így :
 A fő, hogy önmagadba higyj!

12.

Ha önbizalmad arra szólít,
 Hogy írj, mikor már írni kell :
 Ne nézd a szándék gáncsolóit,
 Gyanújok úgyse tűnik el!
 De jaj neked, ha önbizalmad
 Alaptalan volt s jogtalan :
 Bizony csak fejjeled még a falnak,
 S reád taposnak úntalan.
 Ha hívásom, küldetésem
 Érzem, de más nem látja mégsem :
 Magam legyek az, aki lát,
 Magamba leljem a hibát!

13.

Míg szent az oltár, rája lépni
 Avatlanoknak nem szabad,
 Illúziómat összetépi
 Csalóka, léha jelszavad!
 Rút indulatnak, szenvedélynek
 E szent berek nem tűzhelye ;
 Önzés, irigység, durva kéjek
 Vágyát a költő küzdje le!
 A szív s a lélek tisztasága
 Vezesse új meg új csatára ;
 Mennél erősb a küzdelem,
 Annál dicsőbb a győzelem!

14.

A küzdelemnek, izgalomnak
 És élvezetnek ára van :
 Ó mennyiszér sír, bár dalolgat
 A szív, mikor boldogtalan!
 S ha vélt jogodnak érdekében
 Vak ösztönöd lesz mestered :
 Megvédni nem fog ellenében
 Se hit, se lelkiismeret!
 Mindenre rávesz, ami sértő,
 Ha hiúságod a kísértő ;
 És nincsen áldás, nincs remény
 A tőr s a mérég fegyverén!

15.

Gyalázatára vált a lantnak
 A lopva, orvúl támadás ;
 Ha fúriáid megrohantak,
 Megsemmisül a szent varázs.
 Hát még ha sárba henteregvén,
 Elaljasodva hízeleg,
 S haszonlesése kénye-kedvén
 Utálatot kell érzened!
 Nincs vége ott a fertelemnek,
 Ahol ilyesmi megteremhet ;
 S ha kéz kezét mos : biztosabb,
 Hogy mind a kettő piszkosabb!

16.

A szikra, melytől lángra lobban
 S eszményi hévben ég a szív :
 Örömben, búban, fájdalomban
 Emel, vigasztal, tette hív.
 Magasztos eszme élni véle,
 De visszaélni kárhozat,
 Mert számítása ellenére
 Az áldozó lesz áldozat.
 Vigyázva, félve bánj e tűzzel,
 Könnyet törölj le, gondot üzz el ;
 Ne érjen érte vád, panasz,
 Becsüld meg : istenszikra az !

17.

Üres kebelrel, semmi kétség,
 Nem lenne boldog életünk ;
 Nem azt szeretjük, ami szépség,
 De az szép, amit szeretünk !
 S míg érzetemnek, képzetemnek
 Az inger szinte szárnyat ad :
 Lázban rajongva szépítem meg,
 Ami betölti vágyamat !
 Nincs érdem, amit rá ne rakna
 A nagy rokonszeny áradatja ;
 Parányi jót is észrevesz,
 És nagy hibát is elfedez !

18.

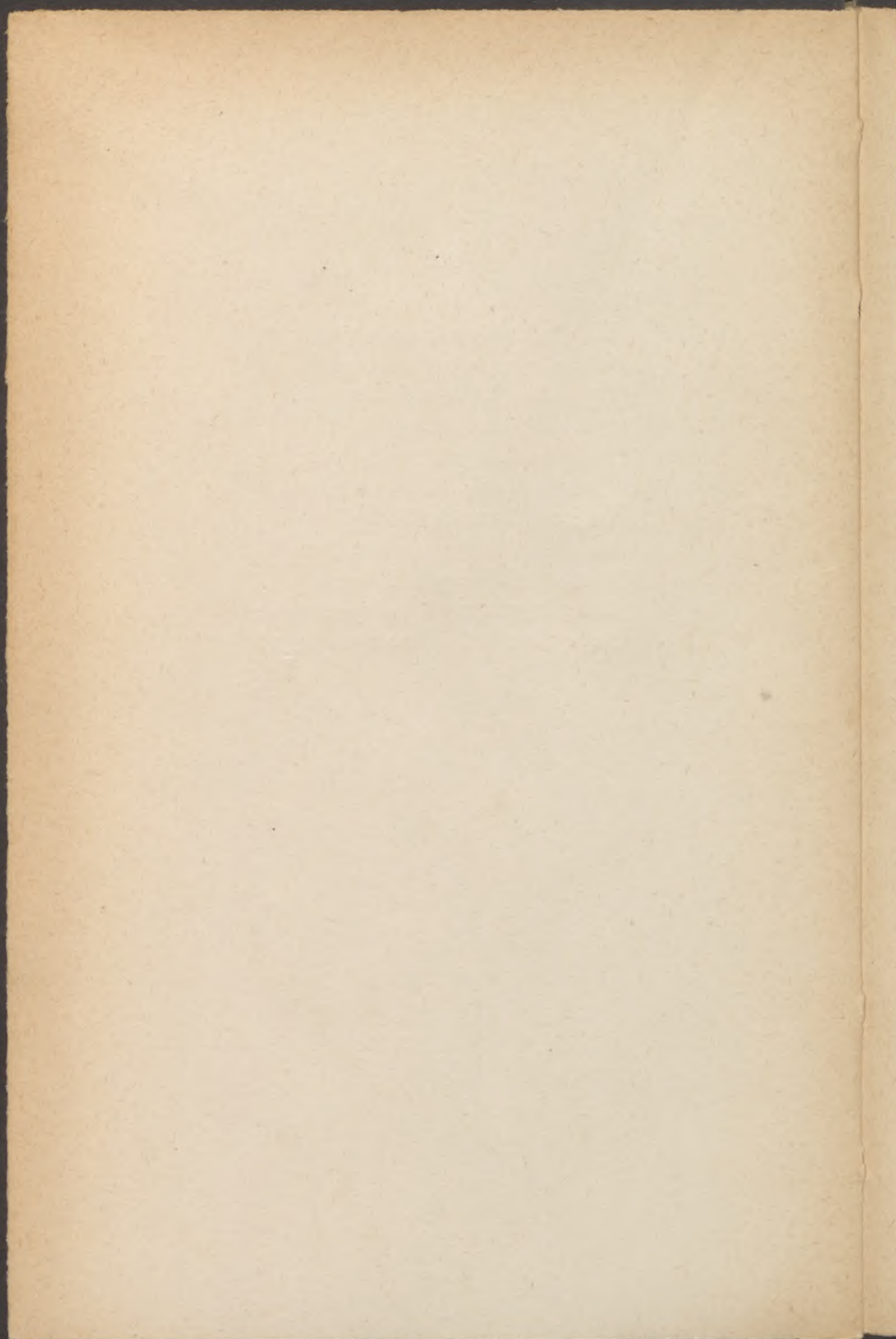
A múzsa kelyhét végig inni,
 S élvezni is, míg célra jut :
 Az fogja csak, ki benne hinni,
 S remélni és szeretni tud.
 Ha szíve megtelt érzelemmel,
 Hogy meghatottnak mondanám :
 Költői lélek minden ember
 A lelkesültség mámorán.
 De több a költő lángolása :
 Nagy lelke megnyilatkozása ;
 Mert amit érez, tudja is,
 S amit tud, azt dalolja is.

19.

Ha dalba fogtál, nem feledve
 Hogy szívből szívbe száll a dal :
 Őszinteség nem szégyenedre,
 Hanem dicsőségedre vall!
 Légy pap, ki hittel épited meg
 Az üdvözültek édenét :
 Légy jósa árva nemzetednek,
 Mely bízva, várva néz feléd!
 Légy, hogyha ébred, lángapostol,
 Légy, hogyha csügged, istenostor ;
 Te légy a bűn s a kín felett
 Az élő lelkiismeret!

20.

Előttem áll a régi erdő,
Új köntösében büszke park ;
Lehetne lelkem bús, kesergő,
De gyáva könnytől visszatart.
Megváltozott azóta minden,
Nem tudja senki, mire vál :
De vágyaimban, tetteimben
Örökre él az ideál!
S ha gondolatban, lendületben
Változhatatlan, rendületlen
Eszményre tört e szív, ez agy :
Az ok s a cél is csak te vagy!

HARMADIK RÉSZ.

1.

Mi zeng a dalban önfeledten?

Mi sír a lantnak húrjain?

Mi zúg a harci örületben?

Mi dörg, ha átkot szór Kain?

S hány új meg újabb változat van,

Ha sírva zeng, vagy dörgve zúg,

Holott örökre változatlan

Az érzelem s hozzá az út!

Az énektől a dithyrambig

A hang, a szó, mely átiramlik

Egekbe rontó táltosúl:

Szimfóniába tornyosúl!

2.

Ezt hallom ősi templomunkban,
 Ahol magasra száll a hit,
 S testvériségtől izmosultan
 Kibontja büszke szárnyait.
 Az orgonának dallamára
 Felharsan harci énekünk,
 S a hívek ezre megtalálja,
 Mit jó Atyánktól kérhetünk.
 Zsoltárja mélyen meg hat engem,
 És mint a visszhang, visszazengem,
 És Dávid és Luther vagyok,
 Ki Isten által mer nagyot.

3.

Ha szívből, istenigazában
 Kiénekeltem jómagam :
 Lelkemnek ama szebb hazában
 Oly végtelen jó dolga van!
 Nem szégyen az, hogy hálakönnym
 Végigperegve arcomon
 Imára hív, hogy megköszönjem
 Mindazt, mi győztes harcba von.
 Haydn, Beethoven, Bach Sebestyén
 Ha elmereng az Úr keresztjén :
 Úgy megragadja lelkemet,
 Hogy ihletében dalt rebeg ...

4.

És ezt a lázat érzem ott is,
 Hol márciusnak ídusán
 Felkelne még a tetszhalott is
 A szent szabadság himnusán!
 Avagy ha rémes áldozatra
 Sajgó szivünknek rejtekén
 Felsír a bosszu indulatja
 Hős vértanúink ünnepén!
 De hogy jöhet ránk szebb jövőendő,
 Ha nincs erőnk s a munka meddő?
 S megtörni hogy fog bánatunk,
 Ha semmi jót nem várhatunk?!

5.

Ha könnybe lábbadt két szememben
 A honfi lelke harmatoz,
 Ha kár a múlton érzélegnem,
 Mert véle sem lesz jó a rossz :
 Kétségbeejtő fájdalomban
 A lantra bízva szózatomban
 Villámba oltott lángdalomban
 Az ég haragját szóratomban!
 És bízva, félve, szidva, kérve
 Biztatlak, intlek évrül-évre :
 Hogy végy erőt a végzetem,
 Egyetlen, árva nemzetem!

6.

De mégse mindig bús az élet,
 Fordúlhat olykor vígra is;
 Magyar reményünk újra éled,
 Ha mindjárt sírva vígad is.
 Könnyelmősége mámorában,
 Rátartisága pejlován,
 Bár azt se tudja, hányadán van
 Nem bántja őt a rév, a vám.
 Egy szál cigánnyal elmulatva
 Nótára gyűjtva, táncba kapva
 Oly nyalka, büszke, oly nemes,
 Ecsetre, tollra érdemes!

7.

Énbennem is van még magyar vér;
 A régi nóták, szép dalok
 Csodás hatásán — áld avagy vér —
 A lelkem úgy elandalog!
 Terhet nem érez, gondot eltűr,
 És élni kíván, élni mer,
 S megmentve minden nagy tehertül,
 Versenyre kél a régivel.
 Olcsóra vált ma, drága holnap
 Lelkem kohóján egybeolvad;
 S ha győz a szárnyas gondolat:
 Hőssé avatja lantomat!

8.

Ha nem tudod, mi ad szívünknek
 Az élvezetre szent jogot :
 Koldus vagy, akit sorsa büntet,
 Mert szíve szikrát nem fogott.
 Mindent kívánhatsz, ami drága,
 Mindent elérhetsz, ami nagy :
 Ha életednek nincs virága,
 Ha nem szeretted, semmi vagy!
 A szív, ha nincsen durva kőből,
 Szerelme által megdicsőül ;
 S ha hű maradtál holtodig,
 Szerelmed ott is boldogít!

9.

Az én szerelmem még a régi,
 De rozsda rajta semmi nincs,
 Mert benne élni, benne égni
 Rám üdvök üdve, nem bilincs!
 Az én szerelmem tiszta forrás,
 Lemossa minden vétkemet ;
 Nem szennyes árban körbeforgás,
 Mely önbabérját tépte meg!
 De százszor inkább nem szeretni,
 Mint benne mindent eltemetni,
 Ha gyötredelmes vánkosul
 Mocsárba, bűnbe aljasul!

10.

Istent, hazát és nagy szerelmet
 Megénekelték mások is ;
 S ha mind csak erről énekelget,
 Elég a jóból, tán sok is.
 De istenáldás nem tetézhet,
 És boldog éltet mégse várj,
 Ha nincs meleg családi fészkek,
 Hogy érte mindig résen állj.
 A gond, a munka fáradalma
 Serkentse lantod háladalra ;
 Ha nincs mosolygó gyermeked,
 Az üdvöt el nem nyerheted!

11.

Fenséges eszmét zeng az óda,
 Bánat borong elégián,
 S Horatius, Carducci óta
 Elismerésben sincs hiány.
 És mégis amit lantom ért el,
 Ha kétszer annyi volna is,
 Mind összevéve mégsem ér fel
 Csak egy fészekdalommal is!
 Egyéb öröme, fájdalomra
 Dalunk az érzést könnyen oldja ;
 De szót találni képtelen,
 Ha boldogsága végtelen...

12.

«Irok, hogy írjak» — nagy számárság ;
 «Irok, ha kell» — ezt vállalom ;
 De mitse ér, ha hívatását
 Nem támogatja alkalom!
 Ha nincs mit írnod ; hagyd a tollat ;
 Ha van mit írnod : vedd elő ;
 Világba költő nem dalolhat,
 S ha mégis ír, csak verselő!
 Mindent, ha műzsád ingerel rá,
 De semmit «invita Minerva» ;
 Nem írni könnyű állapot,
 Bolondot írsz : megbánhatod!

13.

Hiába gáncsol bárki engem
 Alkalmi költő-gúnyneven,
 Hogy ihletésre várva zengem
 Azt, ami átélt érzelem!
 Ábrándozásból is kipattan
 Költői eszme-villanás,
 De érzelemben, gondolatban
 Csak búborékba illanás!
 Meg kell ragadnom azt az eszmét,
 Mely bennem öntudatra eszmélt,
 Míg munkaoltár lesz szívem
 Az alkotásnak perciben!

14.

Ha tízezer közt nagy kivétel,
 Ki néha szebbet, jobbat ír,
 Helyénvaló az észrevétel :
 Bezzeg türelmes a papír!
 De még az is csak elpirúlva
 Búsong a durva kényszeren,
 Ha tiszta hátán, mint a hulla,
 Foltot viselni kénytelen.
 Tisztátalan kéz, szennyes oltár
 Alábbvaló e durva foltnál ;
 A folt azé, ki holtra vált,
 A szenny okozza a halált!

15.

A léha lány, a céda asszony,
 A smink, a rúzs, a simmi, bár,
 Csak arra jó, hogy megkoppasszon,
 S ha megrabolt is, semmi kár!
 De baj, ha dalban száll a méreg
 A leplezetlen titkon át,
 S ölen a mámor szenderének
 Letörli lelkek hímporát.
 Abszint-poézis flörtöléssel,
 Perverzitás, mely gyászt köhécsel,
 Bárhogy dicsérd a franciát :
 Nem kell a dekadenciád!

16.

Az érzelemnek tisztasága,
 A gondolatban friss erő
 Nem hajt idétlen cifraságra,
 Erényt, szemérmet ismerő.
 S ha megtalálom népdalunkban,
 Mely nem hagy engem hidegen :
 Minek keressem Babilonban
 Azt, ami tőlem idegen?!
 Minek követne messze példát,
 Ki nemzetében lelte célját?
 Nyugatra félhomályba jutsz,
 Holott «ex oriente lux!»

17.

Ne kapj az újon mindenáron,
 Ki tudja, honnan fúj a szél?
 Sötétbe nyúló deszkaszálon
 Fejest ugorni kész veszély!
 «Sok jó meg új van» — mondja Lessing —
 «E versben, ám a szög kibúj :
 Mert ami új, jó mégse lesz mind,
 És ami jó, nem mindig új!»
 Mindenben árt a szertelenség,
 Túlzással itt se lesz szerencséd ;
 Levél s virág is új a fán,
 De régi többül újul ám!

18.

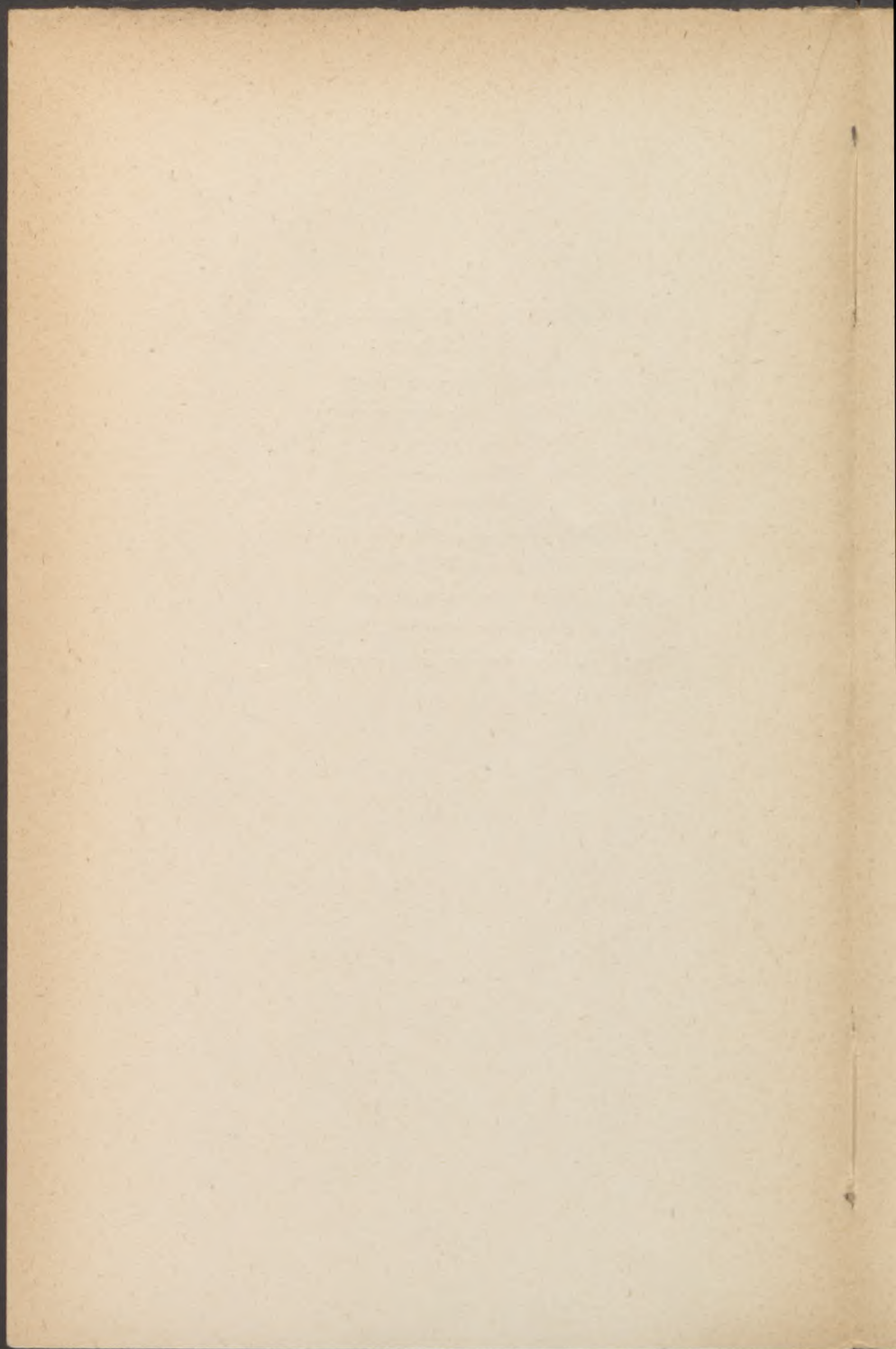
És hány levél és hány virág van
 A líra lombos ágain,
 Hogy mind betöltse szomju vágyam,
 S hogy szépre fesse álmaim!
 Dal, himnusz, óda muzsikálgat,
 Ha megtalálta dalnokát;
 Elégiában rezg a bánat,
 Ha napsugár tör rajta át!
 Levélre szükség nincs e sorhoz,
 Hisz mind levél az olvasóhoz;
 De friss epigramm, ó-görög
 S szatíra kell, ha jól dörög!

19.

Osztályozásnak máskülönben
 Kevés értelme, célja van;
 A fájdalomban és örömben
 Közös vonást lelsz úntalan!
 Így folynak egybe innen-onnan
 Lírámban ősi műfajok;
 A fő, hogy engem láss dalomban,
 Mert hőse, tárgya én vagyok!
 A költemény volt s lesz az énért,
 És nem az én a költeményért;
 Rabszolgalelek, ébredezz,
 Egyetlenegy törvényed ez!

20.

Ne kösd magad le rendszabályhoz,
Elmúlt a költő kiskora ;
Annak, ki öntudattal áldoz,
Csak nyűg a fék, az iskola !
Érezz a nagy szimfóniával,
És benne érezd lelkedet ;
Számolj le minden új iránnyal,
Csábját, szidalmát fel ne vedd !
A nagy világgal nem törődve
Haladj magasbra és előbbre ;
Nagy célodért, sok vágyadért
Igy nyersz valódi pályabért !

NEGYEDIK RÉSZ.

1.

Szemembe néz a hű tanítvány,
Szívembe lát az ablakon,
S megérzi lelkem tárva-nyíltán
Reményem, álmom, bánatom.
De míg hatalmas épületben,
A kőbe szökkent terven át
Felfogja félreérthetetlen
A mesteradta ideált,
Szoborban, képhen lelket élvez,
Zenére, táncra kedvet érez :
Azt mégse érti, sejtem én,
Hogy jön világra költemény?!

2.

A lírikusnak műhelyében
 Mester, legény s inas csak egy :
 Tervezve gyúr, fest egyszemélyben,
 Kit dalra hív a múzsakegy.
 A költemény se csak kipattan,
 Mint Pallas a Zeus homlokán :
 Nagy útja van, míg kész alakban
 Indúl a messze cél után.
 Gyémánt se csillog munka nélkül,
 Kagyló se termel kincset ékűl,
 Ha könnyt nem izzad kín között,
 Mely drágagyöngybe öltözött.

3.

Formálva tudhat szívbe, agyba
 Suhanni érzés, gondolat ;
 Csak úgy magára bízva, hagyva
 Széthull, ha nincsen fék alatt.
 Egy gondolat csak egy alakban
 Fog hatni bizton, könnyeden ;
 Egymásra lelve oszthatatlan,
 Egymást kerülve idegen.
 Ha megtaláltad, munkatársad ;
 Ha nem találtad, meg se lássad ;
 Keresni kétes haszna van,
 S próbálkozásod hasztalan.

4.

Ha teljes összhang győzedelme
 A forma és a tartalom :
 Fülembé csengve s visszazengve
 Könnyű a dalt megtartanom.
 S ha legnagyobbbrészt dallamosság
 A nótagyújtó nyers anyag :
 Az dönti el további sorsát,
 Hogy öntudatlan megragad.
 És míg zenéje könnybe játszó
 Fájdalmas-édes csalogányszó,
 És rád is áraszt bút, derüt :
 Szív vérzik, örvend mindenütt!

5.

A dal hevében ritmus adja
 Szavadnak azt a szárnyalást,
 Amellyel eszméd felragadja,
 Hogy költeményre válva lásd.
 A gondolat szép ritmusának
 Hatásra termett mérlegén
 A várt egyensúly meg nem állhat,
 Ha fordulatra vérszegény.
 Hasonlat, ellentét emelve
 Segíti munkád győzelemre ;
 Így lesz világos, megkapó,
 Érzelmes, elmés, megható!

6.

Ne megkopottan, szárnyszegetten,
 De friss erővel állj elő,
 S a régi pengőt új veretben
 Hozd forgalomba : elkel ő!
 Ha egyezők közt senki nem lel,
 S mégis találsz különbözőt,
 S különbözők közt könnyü szerrel
 Meglátod a megegyezőt :
 A kedv, a humor köntösébe
 Öltözve elméd fürgesége,
 A játszi hajnal eleven
 Harmatja rózsalevelen.

7.

Ha kész a tárgy és kész a forma,
 «Last but not least» a szerkezet ;
 Ha nincs a három egybeforrva,
 Hatása nyomban elveszett.
 A szerkezetnek főerénye
 A jól elosztott részarány,
 S csak úgy lehet jól szabva, mérve,
 Ha nincs felesleg, nincs hiány.
 Ha egy betűt se kezdenél is,
 Eldől a versed sorsa mégis,
 Ha elmaradt a tervezés,
 Vagy nem követte rendezés.

8.

Az érzelemben, hangulatba
 S ritmusba egység önt erőt;
 A daltehetség itt mutatja,
 Hogy törpe lett, vagy nagyra nőtt.
 Kizökkenésben, kapkodásban
 Senyved, ha meg nem fékezed,
 Mind, ami a műalkotásban
 Érték s valódi élvezet.
 Egészet érezz lényegesnek,
 A részt csak aztán emlegessed;
 A váza is csak egyben ép,
 Darabra törve rongy cserép!

9.

Kötött beszédben lesz szabaddá
 Repülni vágyó sóhajom;
 Prózába oldva baj szakad rá:
 A szárnyszegettség porba nyom.
 Prozódiára mit se adni,
 Hangsúlyt se venni semmibe,
 A vers zenéjét megtagadni,
 S csak írni vaktán, sebtibe:
 Ily verselő a fűzpoéta,
 A gúnymosoly kész martaléka;
 Hol meglapúl, hol megvadúl,
 Megkínozt irgalmatlanúl!

10.

A nyelv, a szókinés jó, ha gazdag,
 Hogy érthetőbbé tedd magad ;
 De mennyi szókép, hány alakzat
 Kell, hogy szívünket elragadd!
 Olykor kevés szó vág a dalhoz,
 Érzelmet inkább sejtető ;
 Máskor viszont szót szóra halmoz,
 Mint bő marokkal magvető :
 A mozdulatlan szinte éled,
 Kövek mozognak, fák beszélnek,
 S a csókra szomjas vágy előtt
 Egy csókba forr az ég s a föld!

11.

Ha csókolóznak a galambok,
 Hatalmas ösztön rabjaúl ;
 Ha lepke szívhat mézharangot,
 Míg szomja mámorába fúl ;
 Ha napsugárnak csókja issza
 A hajnal tiszta harmatát,
 És önmagába térve vissza
 Mind csókra vár, ki csókot ad ;
 S ha csókba forni, csókban égni
 Vágy, ami földi, ami égi,
 S miénk a drága pillanat :
 Csak én ne csókolhassalak?!

12.

Skandálva írta hajdanában
 Versét a dalnok-énekes ;
 Ma is megérzed ritmusában
 Azt, ami szép vagy érdekes.
 Elmés e lábra-verselésben
 A kurta-hosszu változat,
 Emlékezetbe könnyü vésnem,
 Élvezni inkább áldozat.
 És mégis, azt az önfegyelmet,
 Mit klasszikusnál megfigyelned
 Ma is van itt-ott alkalom :
 Hiába várom lantodon !

13.

Én ismerem, mert ezt az emlőt
 Szívtam, mihelyt kínálkozott,
 S el nem felejtí azt a felnőtt,
 Mi benne vérré változott.
 Jambus, trochæus, anapæstus
 És dactylus mind jó nekem,
 Kész eszközöm, mint ősi szent ius,
 Ha lantom dalra pengetem.
 Mint rend a lelke napnak-éjnek,
 Mérték a rendje költeménynek ;
 A láb, a taktus rangos úr,
 Kivált ha rímmel párosúl !

14.

Párját keresve kész a verseny,
 Míg csókra vágy a nő, a hím ;
 Párjára lelve szép a versben
 A csókba csattant tiszta rím.
 Nem csók, ha nincs az ajk az ajkon,
 Hol minden érzés összegyűl ;
 Nem rím, ha hajtom s elszalajtom,
 Míg párja várja özvegyül.
 Most csengve-bongva összecsendül,
 Majd szóra zendül, visszalendül,
 S e fülbezsongó szép zenén
 A dal hatalmát érzem én.

15.

A tiszta rím a strófakörben
 Páros, kereszt, ölelkező ;
 Lezár, határt vet, máskülönben
 Kimondhatatlan tág mező.
 Rossz, hogyha szemre szabva törvényt,
 Agyonkovácsolt, mint a lánc ;
 Jó, hogyha könnyen, szinte önként
 Csendül, habár csak asszonánsz.
 Helyén a gond az alkotásban,
 De fejtörésed meg ne lássam ;
 A léhaság meg elriaszt,
 Mert gondüresség termi azt !

16.

Ha versszakokra bontva eszméd,
 S ütemre, sorra versszakod :
 A részletekben lesz az egység
 Megfogható, mert megszabott.
 Nem össze-vissza, tétovázva :
 Parancsra indul itt a rend,
 S a hadsoroknak harci láza
 Ütemre, lábra szinte reng.
 A vers az eszme lángolásán,
 Az eszme a vers szárnyalásán
 Fokozza egymást szüntelen,
 S hozzám se lett ím hűtelen.

17.

E kettő-egy arányu strófa
 Præmissa és conclusio,
 Nyolcas-hetesben Himfy óta
 Magyar szonetként hangozó.
 Nem lüktetővel indulásra
 Elveszti őstermészetét,
 S csendes menőre változása
 Ritmusba foglalt szép beszéd.
 Végére hagyva, ami csattan,
 Ráüt vagy ellentét alakban
 Nyújt gondolatban teljeset,
 S lesz talpraesve kedvesebb.

18.

Ah, mennyi kincs, ha mélyen ások
 A múlt virágos berkein :
 De hajh, az ifju óriások
 Halomra döntik elyeim.
 «Jó verselő vagy : kétes érdem ;
 Rossz verselő vagy : üsse kő!
 Csak azt ne hidd, hogy ami régen
 Jó volt, ma is megtűrhető.
 Hogy pongyolába öltözötten
 A múzsa lompos, fésületlen :
 Ez mind a lángészt hirdeti,
 A gond s a rend csak árt neki!»

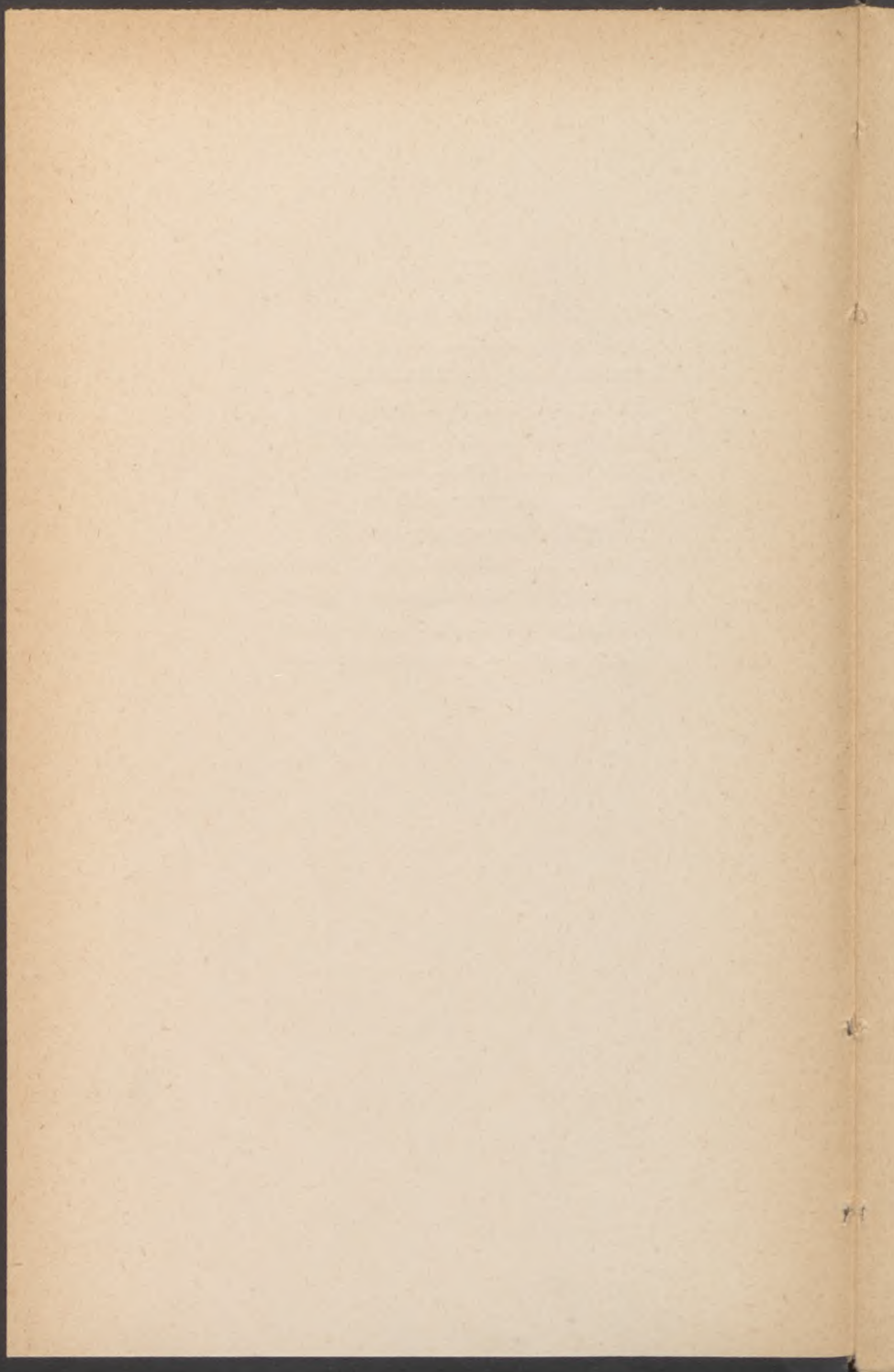
19.

A tárgy, az eszme, hang, a forma
 Törvényt magára nem szabát,
 De verselésnek megbomolva
 Szabadnak lenni nem szabad!
 Emelkedőt ereszkedővel
 Keverve sánta lesz a láb ;
 Ne nyújtsd a vessort balga fővel,
 Mikor rövidre gondolád!
 A kínba oltott rendszeresség
 Túlzása szintén rosszul esnék ;
 Poéta nem tűr rendszagot,
 Bár olykor ő is izzadott!

20.

Költő lehetsz, ha rászülettél,
S jól megtanultad, ami kell ;
De többre még a készületnél,
Ha lelked érzés tölti el.
Ellesni, mint a színt a képen,
Van mód a verset, meglehet,
De megtanítani semmiképen
E szent titokra nem lehet!
Ha költ : ki, mit, hol, mért teremtsen,
Oly könnyen elfér mind a versben ;
De hogy mimódon : kár a szó,
Mert szóval el nem mondható!

ÖTÖDIK RÉSZ.

1.

Előttem új könyv nagy halomba,
És benne líra rengeteg ;
Bőven teremnek, mint a gomba,
Vagy mint a nyári permeteg.
Szép, szép a lantot nagyra nézni,
Akit megillet ez a jus,
De baj, ha múzsacsóknak érzi,
Kit megrugott a Pegazus.
Pírúlni tán nem kell miatta :
Könnyít magán, ha mind kiadta ;
De hogy mi célból írta meg :
Magába fojtott titka lett!

2.

Nem oktalanság felfedezni,
 Hogy nyárra ősz jön, őszre tél?
 És únos-úntig zengedezni,
 Hogy mit beszél, ha zúg a szél?
 Nem céltalanság azt dalolni,
 Hogy álom, ábránd mind való,
 S jobb más világba vándorolni,
 Mert földi létünk illanó?!
 De hol maradt az eszme, élet,
 A hű igazság, tiszta lélek,
 S költői művész-képzelet,
 Mi nélkül nincsen élvezet?!

3.

Van egy nagy elved, nem hazugság :
 A «l'art pour l'art»-nak elve az ;
 Van fürge nyelved védni jussát :
 A szalmacséplés nyelve az!
 Lebegni vágyva mindenáron,
 Nagy tévedések rabja vagy ;
 Van jégvirág is, mégse várom :
 Mellette megdermeszt a fagy...
 Mit ér a forma kergetése,
 Ha magtalan lesz magvetése?
 Nem jobb-e törvényt bontanom,
 S «l'art pour moi»-ra váltanom?«

4.

Irányt mutatva hosszú lista
 Zörög figyelmem ajtaján,
 De futurista, dadaista
 Számomra most is nagy talány.
 Üres nyavalygás, balga eszme,
 Meddő, közömbös mélaság
 Költészetünknek sírja, veszte,
 Ha rácsapott a léha csáb.
 Nekem ne fényes, játszi elméd
 Hirdesse lantod győzedelmét;
 Ha érzelem, ha hangulat:
 Élet feszítse húrodat!

5.

Mesterkedés a tervezésben
 Sok szép dologra rávezet,
 De nincs igazság benne mégsem,
 Ha véle jobbra nem leszek!
 Homokra épít dőre ésszel,
 Alapja nem kő: pusztaság szó,
 Oly légies, hogy ködbe vész el,
 Nincs benne kézzelfogható.
 Művészet-öncél fényűzését
 Nagy nemzetek bár kőbe véssék:
 Nekünk e lukszus terheit
 Könnyen viselni nem telik!

6.

A puszta játék nem lehet cél,
 Játék helyett ránk munka vár,
 S célunk dicsőbb ily élvezetnél:
 Egy nemzet, amely talpra áll!
 Az értelemhez kell beszélnünk
 Az érzelemnek szent hevén,
 Felrázni fásult nemzedékünk,
 Hogy lelkesítse szebb remény.
 Ha nem vezérel semmi program:
 A szalmakéve lángra lobban,
 Pernyéje, füstje rád ragad,
 De nincs parázs a láng alatt!

7.

Hány van, ki harci éneket zeng,
 Hány, aki bőszen ostoroz;
 Istent dicsőít ihletett szent,
 Pokolba ránt az ősgonosz.
 Szerelme sír frank szenvedélynek,
 Az édes otthont áldja brit;
 Emlékeidben újra élnek,
 És nagyra szítják vágyaid.
 Nem szüntelen csak álmodozni,
 Sem naplopással szórakozni,
 De küzdni, tenni, hatni kész
 A lírikus, ha messzi néz!

8.

Tinódi honfilelke mélyét,
 Balassa kagyló-gyöngyeit,
 Vitéz Mihálynak szenvedélyét,
 Bús Kölcseyeknek könnyeit,
 A Szózat tetterre szólítását,
 A Tompa-allegóriát,
 Petőfi pallos-forgatását,
 A csúfra ébredt Nagyidát :
 Magyar, ha mindezt elfeledted,
 Vagy meg nem értve fel se vetted,
 Viseld a kint, mit ostor ad,
 Megérdemelted sorsodat!

9.

A nagy tehetség nagy mivoltát
 Csak nagy hatása hirdeti,
 De érdemelni nem fog oltárt,
 Ha sínyli, ami nemzeti!
 Alkot, teremt az optimista,
 Él Berzsenyink és fenn ragyog,
 De földre húz a pesszimista,
 Reviczky, Vajda nem nagyobb.
 Hát még a harmadrangu törpék,
 Akik maguk csak arra törték,
 Hogy jót akárhogy ríjanak,
 Véletlenül se írjanak!

10.

Nem bántom én, csak szánom őket,
 E szürke epigon-hadat,
 Kik mindig írtak, mégse nőttek,
 S utánuk semmi nem maradt.
 Annál dicsőbb lett majd a munka,
 Mit győzve végzett Kozma, Kiss ;
 Jutott belőle gyászkorunkra
 Végvárinak, Sajónak is.
 De mégse rója senki vétkül,
 Ha homlokomra gond sötétül :
 A szent örökség romjain
 Aggódnak éber gondjaim!

11.

Hagyján, ha verse nem nagy érték,
 Átok, ha lelke gyászmagyar,
 Mikor hazánkat szűkre mérték,
 És szertetépte száz agyar.
 Még az se baj, ha mitse használ,
 Nagyobb csapás az, hogyha árt ;
 Költészetünk is érzi azt már,
 Hogy törzsökére sújt a bárd.
 A fajtalanság, elvtelenség
 Mind sárba dobja, ami szentség ;
 Kimélni is csak úgy szeret,
 Ha menti őt a gúnyszerep.

12.

Lélek lobogjon lángdalodban,
 Máskép a vers nem érdekel ;
 Hitvány a szív, mely félredobban
 S hitvány dologról énekel!
 Ha válogatni semmi kedved,
 S a józan ízlés cserbehagy :
 Hiába bármit emlegetned,
 Hazád- s fajodnak terhe vagy!
 Megfér a jó a kellemessel,
 Megél a szép az érdemessel ;
 S ki végletekbe nem merül,
 Helyét megállja emberül!

13.

Mély érzelemnek, hangulatnak
 Beszéde csendes lágy zene,
 Inkább megindít, mint mulattat,
 A lelkem együtt száll vele.
 Eszményi finom csipkefátyol,
 Sok nemzedékre lebbenő ;
 Csörgő patak, mely szíven át foly,
 És egyre mélyül, egyre nő.
 A könnyed mégse könnyű benne,
 És ami gyengéd, mégse gyenge ;
 Megejt az őszi hervadás,
 De sorvadásban nincs varázs!

14.

Szent indulatnak, szenvedélynek
 Hangját, ha bánt is, megbecsüld ;
 A biztatástól mit reméljek,
 Ha nem rajongón lelkesült?!
 Nemes haragra lobbanásban
 Erőlködésnek nincs helye,
 De ott, hol eszmerobbanás van,
 Erő a nagyság fegyvere!
 Csak durvaságod tűrhetetlen,
 Ha vájkál minden örületben ;
 S ha dölyf növeszti szarvaid,
 Pökhendiséged undorít!

15.

Nagyhangu dobbal nyerve pártot,
 Pártoskodással hírnevet,
 Bizton találsz pár «jóbarátot»,
 Kik cimborákul illenek ;
 Emelkedésre, feljutásra
 Használni mások vállait
 Sikerre juttat, bárki lássa,
 Csak azt ne hidd, hogy boldogít!
 A szappanbúborék, a léggömb
 Felfújva duzzad s jár elég fönt ;
 Megbánja ám, ha megvadúl :
 Megpukkad és a porba hull!

16.

Amíg Giuseppe-néven írtam,
 Még ifju voltam, lángoló ;
 Azóta már az ősz is itt van,
 A szép tavaszrul álmodó.
 És elsuhant egy emberöltő
 A küzdelemnek évein,
 De megmaradt a régi költő :
 Meg nem tagadtam elveim.
 Eszmény helyett ha más urat vall,
 Küzd forma, nyelv a gondolattal ;
 Nem egy malomban őrlenek,
 És torzra vál a műremek.

17.

Imádni Isten nagy kegyelmét,
 Becsülni ember lángeszét,
 Remélni eszme győzedelmét,
 Szeretni mindent, ami szép,
 Ölelni hitvest, aki áldott,
 Csókolni drága gyermekeket,
 Siratni bús hont, rossz világot,
 S balsorsot, amely büntetett :
 Szaván borongó orgonámnak
 Halkan kesergett méla bánat,
 S ha volt örömrre is nagy ok,
 Volt benne részem s itt vagyok!

18.

Ilúziókba ringatottan
 Kitártam izzó lelkemet,
 Meggyőztem azt s megindítottam,
 Ki már magát se lelte meg.
 S ha szűk körömnek énekeltem
 Nem rádióra szánt dalom :
 Csak szent igámnak rabja lettem,
 Az ósugart kell szántanom.
 A halhatatlan nagy Titánok
 S az élhetetlen Senki Pálok
 Mind hívatottnak látszanak,
 Ha tiszta húron játszanak.

19.

Mi elmaradni nem kívánunk ;
 De megmaradni nem fogunk,
 Ha imbolyogva szőjjük álmunk,
 És elvetéljük szent jogunk.
 A líraforrást kell kutatni,
 Ízlelni tiszta serlegét,
 S művészhatéssal megmutatni,
 Hogy téved, aki meg nem ért.
 Keresve termő ideákat,
 S kerülve mindent, ami árthat,
 Ki szépet alkot, jót mivel :
 Nem fog cserélni senkivel !

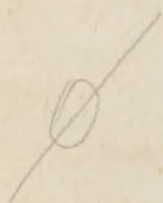
20.

Ó jöjjetek, ti legnagyobbak,
Lantihletőim, jöjjetek :
Ma sem kívánok semmi jobbat,
Mint elmerülni bennetek !
Míg eszme röptét, nyelv varázsát
Hordom szivemben s ajkamon :
Úgy érzi lelkem, drága rózsák
Nyíltára ébred hajnalom !
S ha büszke dalra lelkesülten
Nagy lelketekkel egyesültem :
Akárki törjön ellenem,
Enyém a legszebb győzelem !

TARTALOM.

	Lap
<i>Előhang</i>	3
<i>Első rész.</i> (Az én világom. Költészet. Gyakorlati esztétika. Szép és rút. Jó és rossz. Igaz és hamis. Viszonylagosság. A költő. Ars poetica. Líra. A tehetség határai.)	5
<i>Második rész.</i> (Szemlélet és reflexió. A természet szépségei. Lelki szépség, nagyság, jóság. A szép a művészetben. Költői hivatás és hatás. Eszménység, eszményítés.)	17
<i>Harmadik rész.</i> (Szimfónia. Isten felé. A fészek dalai. Alkalmi költészet. Az ár ellen. Az új és a jó. Lírai műfajok. Egyéniség.)	29
<i>Negyedik rész.</i> (A műhelyben. Tartalom és forma. Összhang. A ritmus. Eredetiség, könnyedség, változatosság. Szerkezet. A nyelv zenéje. Rím. A műgond és a szabad verselés.).....	41
<i>Ötödik rész.</i> (A költő célja. «L'art pour l'art.» Költői irányok. Programm-költészet. Értelem és érzelem. Lírikusaink. Ízlés. Optimizmus, pesszimizmus. Az én költészetem.).....	53

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

VIA

POST

OFFICE

OF THE

POST

OFFICE

OF THE

POST

OFFICE